

Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl

Deres referanse:

Vår referanse: 2021/201

Dato: 05.10.2022

Publikasjonsnr.: NIM-B-2022-023

Oversendelse av NIMs rapport «Rus og menneskerettigheter»

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) har nylig utarbeidet en rapport om rusbrukeres menneskerettigheter. Rapporten kan leses her:

<https://www.nhri.no/2022/rus-og-menneskerettigheter/>. Formålet med rapporten er å skape større bevissthet om statens menneskerettslige forpliktelser på rusfeltet, og hvor godt de er ivarettatt. Rapporten er i sin helhet å regne som NIMs innspill til regjeringens planlagte forebyggings- og behandlingsreform på rusfeltet.¹

Rapporten viser at det er flere utfordringer knyttet til realiseringen av menneskerettighetene til personer som bruker ulovlige rusmidler i Norge. I rapporten gjennomgås blant annet menneskerettslige sider knyttet til:

- Avkriminalisering av befatning med mindre mengder narkotika til eget bruk.
- Politiets bruk av tvangsmidler i mindre narkotikasaker.
- Beskyttelsestiltak overfor voldsutsatte i aktiv rus.
- Ruskontrakter/rusprøver for ungdom.

I tillegg identifiserer rapporten flere menneskerettslige svakheter knyttet til hjelpetilbudet og helsetjenestene til personer som bruker ulovlige rusmidler, både for barn og voksne. Dette inkluderer kontrolltiltak i legemiddelassistert rehabilitering (LAR) og behandlingstilbudet til personer med samtidige rusproblemer og psykiske lidelser. I tillegg omtales forebyggings- og behandlingstilbudet til barn, herunder hjelpetilbudet til barn med samtidige rusproblemer og psykiske lidelser og hjelpetilbudet til barn som bruker rusmidler og bor på barnevernsinstitusjon. NIM har også sett på rusbrukeres diskrimineringsvern.

Flere av funnene er etter NIMs vurdering alvorlige, og bør følges opp av myndighetene. I rapporten fremmes ni anbefalinger til myndighetene om hvordan rusbrukeres menneskerettigheter kan styrkes.

Flere av anbefalingene og saksområdene som omtales er innenfor Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområde. Samtidig er rusfeltet tverrsektorielt og består av mange aktører som har et lovmessig ansvar for tilbud til mennesker med

---

¹ Rapporten er også oversendt til helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol og barne- og familieminister Kjersti Toppe.

problematisk bruk av rusmidler.² NIM mener derfor det er viktig at det sikres et tverrdepartementalt samarbeid for å sikre en menneskerettslig tilnærming i den kommende reformens innhold og gjennomføring.

Vi håper rapporten kan være et kunnskapsgrunnlag i regjeringens videre arbeid for å styrke menneskerettighetene til personer som bruker ulovlige rusmidler.

NIM ber på denne bakgrunn om et møte med justis- og beredskapsministeren, for å overrekke rapporten og diskutere dens innhold.

Tilbakemelding kan sendes til vår rådgiver Eivind Digranes på eid@nhri.no.

Vi ser frem til videre samarbeid og dialog med statsråden om hvordan rusbrukeres menneskerettigheter kan styrkes.

Vennlig hilsen
for Norges institusjon for menneskerettigheter

Gro Nystuen
Fungerende direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.

---

² Se også helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkols uttalelser i Dagbladet 23.09.22.: *Lover «store planer»: - Høy prioritet*, nettsak: <https://www.dagbladet.no/nyheter/lover-store-planer-hoyt-prioritet/77231160>
